

DEBRECENI // FŐNYA

A debreceni református ifjúság művelődési lapja

Megjelenik havonta * V. évfolyam 10. (46.) szám * 2005. november

Bezárult kapuk

Mikor Debrecen városa bejelentette, hogy versenybe száll az „Európa kulturális fővárosa” címért, sokan – már akik tudták egyáltalán, miről van szó – fanyalogni kezdtek. Bizalmatlanok voltak mind a város lehetőségeit tekintve, mind abból a szempontból, hogy a politikai csatározások rányomják majd bélyegüket erre az ideális esetben a kultúrától tökéletesen független versengésre. Hogy kinek volt igaza az utóbbit illetően, arról máig viták folynak. A város vezetősége, noha reménykedett benne, hogy győztesként húzzák ki őket abból a képzeletbeli kalapból, korán félelmét fejezte ki amiatt, hogy esetleg a politika állhat majd a döntés hátterében.

Az EKF-program egyik alapvető célja a kulturális decentralizáció elősegítése. Magyarországon ez a „kulturális vízfűjesség”, Budapest-központúság közismerten nagy probléma. Ezért már a kezdet kezdetén nagy port vert fel, hogy a főváros is pályázott. A pályázó városoknak először meg kellett győzniük egy döntőbizottságot arról, hogy a kétkörös rostán a második fordulóra kerülve nem csupán terveik koncepcióját, hanem azok konkrét megvalósítási terveit, költségvetéseit is érdemes megismerni. Ezt a civisváros a „Nyitott kapuk” című pályázati anyagban jelentette meg.

A pályázatot itthon kiíró Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma által kinevezett szakmai bizottság, az úgynevezett előminősítő pályázaton bár továbbjutatta a debreceni anyagot, ám a legjobb három közé – tehát a bizottság által egyhangúlag javasoltak sorába – nem került. Az indoklás szerint hiányolták az alapkoncepciót, a beadványt egyfajta ötletbörzéként értékelték. Ezt utólag mind Gulyás Gábor, a projekt debreceni vezetője, mind Turi Gábor, a város kulturális ügyekért felelős alpolgármestere több helyen cáfolta, illetve vitába szálltak a megállapítással. Csupán példaként említem: olyan bíráló is érte a várost, hogy az értelmiségi elittel, az egyetemekkel nincs közös program, de ez a „Nyitott kapuk” tartalomjegyzékének elolvasása után is egyértelműen cáfolható. Ám olyan programot is illettek kifogással, mely nem is szerepelt a város pályázatában. Ilyen, ehhez hasonló állásfoglalások, nyilatkozatok megjelenése erősítet-

te bizonyos körök kételyeit, a politikai döntés lehetőségét. A város vezetősége így – bár az utólagos nyilatkozatok alapján gondolhatjuk, már a legelején – úgy döntött, az arany középutat választja: olyan programot dolgozott ki, melynek főbb elemeit akkor is meg tudják valósítani, ha nem nyernek. Ezt támasztja alá az is, hogy a pályázó városok közül Debrecen vállalta a legnagyobb anyagi önrészt.

Az eredmény bejelentése után a bizottság a Baranya megyei székhelyet, Pécszt nevezte meg mint a magyar „Európai kulturális főváros”-t. (Mint ismeretes, Debrecen mindössze a harmadik lett.) Ekkor kezdődött, vagy inkább folytatódott az a csörte, mely már hónapok óta folyt: az érdekelt felek egymásra mutogatása, a felelősség ide-oda dobálása. Debrecen, habár gratulált a győztes városnak, nem felejtette el hangsúlyozni, hogy ezzel a döntéssel csak még jobban elmélyítették a kulturális és gazdasági szakadékot, mely a Dunántúl s a Tiszántúl közt húzódik.

Mindannak ellenére, hogy e megállapítás teljességgel helytálló, nem hiszem, hogy szerencsés azon polemizálni, hogy most politikai, vagy szakmai döntés született-e. S hogy miért, arra egyszerű a magyarázat. Amennyiben előbbi, úgy csak megerősítették bennünk azt, hogy Magyarországon nem a társadalom javáért van a politika, hanem csak a hatalmi pozíciók birtoklásáért, s ebben a harcban csak a figyelemelterelés szerepét kapták ezek a viták. Ha viszont utóbbi, úgy inkorrekt ez a kellemetlen „szájíz” elmélkedés még akkor is, ha a rípostok célpontja a kormány, illetve a szaktárca, mert a hangulatkeltés attól még fennáll.

S ma hol tartunk? Miskolc, Eger és Debrecen október végén létrehozta a Dunán inneni Regionális Kulturális Társulást – a DIREKT-et, melynek lényege, hogy a városok pályázatainak megalkotásakor felszabadult hatalmas mennyiségű szellemi tőkét nem szabad veszni hagyni, összefogva, együtt kell bemutatni egymás értékeit Európának. Ez az összefogás a honi politikai életben példátlan, s példaértékű. De hogy mennyit ér majd, az legkorábban csak 2010-ben derülhet ki!

Szőke Mátyás

Nagy Ágnes Katalin felvétele

Emlékezhetek ugyanis atyámfiain a mi fáradozásunkra és bajlakodásunkra: mert éjjel-nappal munkálkodva hirdettük néktek az Isten evangéliomát, csak hogy senkit meg ne terheljünk közületek.

(1 Thess 2,9)

3. oldal

Színházi régió születik

Új színház épül Debrecenben, a Csapó utcában. A várhatóan Latinovits Zoltán nevét viselő teátrumtól a magyar színházi kultúra megújítását, illetve a debreceni színházi régió létrehozását remélik a megálmodói. A nyolc-kilencezer négyzetméter alapterületű épületben egy 300-350 nézőt befogadni képes nagyterem, egy száz személyes stúdiószínház és egy 40-60 személyes kis orfeum létesül majd.

6. oldal

„...majdnem kiugrottam a tizedik emeletről”

A drog rabjainak második esélyét foglalja össze riportunk, amely így kezdődik: „Az előttem ülő srác a húszas éveit taposja – nevezük Gábornak. Pontosan olyan, amilyenek ma egy egészséges fiatalembert elképzelünk. Márkás ruhák, lazaság, humor. Csak egy kis idő múltán vehető észre, hogy valami mégsem stimmel nála. Izzad a tenyere, élénken gesztikulál, a fizikai elvonás tüneteit mutatja. Gábor ugyanis drogos.”

8. oldal

„(Sz)ép testben (sz)ép lélek”

Fitness Modell-vébéválogató, junior- és gyermekfitness-bajnokság szórakoztatta a közönséget november 5-én, a Főnix csarnokban, a Fitparádén. A mozgás boldogsághormonokat termel, a szép tükörkép – önbizalmat. Valóban kiegyensúlyozottabbak a sportolók, avagy a versenyzéssel járó stressz inkább depresszióssá tesz? Erről Miskolczi Krisztina, a Fitparádé egyik résztvevője, főiskolai hallgató beszélt lapunknak.

Havi aforizmánk

„...egységes a magyarság akkor, ha minden magyar emberebbé lenni igyekszik, hogy ezáltal magyarabbá váljon. Otthonán keresztül szolgálja hazáját, s minden akadályon keresztül igaz jószándékkal törekszik a közös cél felé.”

Wass Albert:
Egységes magyarság

RÖVIDEN

TISZTELETBELI DOKTORI CÍMET KAPOTT DR. BÖLCSKEI GUSZTÁV, a Tiszántúli Református egyházkerület püspöke, a zsinat lelkes elnöke. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem, az Egyetemi Tanács, valamint a Doktori és Habilitációs Tanács által adományozott cím átadását, továbbá a díszdoktoravatást a Magyar Tudomány napja alkalmából tartották a Budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetemen.

ORSZÁGOS REFORMÁTUS GYERMEKRAJZPÁLYÁZATOT értékelték a Debreceni Református Kollégium Dóczy Gimnáziumában, október 30-án. A reformáció ünnepéhez kapcsolódó rendezvény részét képezte az idén első alkalommal, a Tiszántúli Református Egyházkerület által rendezett Református Kulturális Fesztiválnak.

A FELSŐOKTATÁS NYILVÁNOSSÁGA címmel konferenciát tartottak a Budapesti Műszaki Főiskolán november 4–6 között. A programok a felsőoktatási intézmények PR-, marketing és sajtókommunikációs szakembereinek részvételével zajlottak, majd rektorok előadásaival és a felsőoktatás helyzetének megvitatásával, a bolognai folyamattal, s az egyetemi autonómiával is foglalkoztak a meghívottak. (A témával bővebben következő számunkban foglalkozunk.)

A VILÁGRANGLISTA ÉLÉN. Magyarország vezet a Nemzetközi Kézilabda-szövetség (IHF) legfrissebb világranglistáját, a korábbi élvonal Horvátországot 6 ponttal utasítva maga mögé. A listán az IHF rendezvényein (olimpiai tornán, felnőtt-, junior- és ifjúsági világbajnokságon, stb...) elért eredményeket összegzik. További elismerése a magyar kézilabdának, hogy három játékosunk, Pásztor István, Nagy László és Szathmári János is meghívót kapott a férfi-világválogatott legközelebbi, december 28-i moszkvai mérkőzésére, amelyen Kovács Péter lesz a gárda másodedzője.

MAGYAR SPORTTÖRTÉNELMI SIKER. Talmácsi Gábor, a gyorsasági motoros-világbajnokság utolsó, valenciai futamán másodikként ért célba, így a vb-pontverseny végelszámolásánál az igen előkelő harmadik helyet szerezte meg a fiatal magyar versenyző. Az első helyen a svájci Thomas Lüthi, míg a másodikon „Talma” csapattársa a finn Mika Kallio végzett.

NEVELÉSTÖRTÉNETI VETÉLKEDŐT rendezett a Kölcsey-főiskola Pedagógia és Pszichológia Tanszéke november 16-án a Református Kollégium Tanítóképző Intézete megalakulásának 150. évfordulója tiszteletére.

A várt önállóság

Önálló szakként indul 2006-tól a Kölcsey-főiskolán a könyvtár és a kommunikáció szakos képzés. Erről nyilatkoztak lapunknak a szakfelelős főiskolai tanárok.

Dr. Goda Éva: Jelenleg a könyvtár és a kommunikáció szak rendkívül jól kiegészítik egymást. Az elmúlt évek gyakorlata azt mutatta, hogy egyes szakmai órák, például a tájékoztatás, az informatika, elengedhetetlen az információszerzéshez mindazok számára, akik a média világában helyezkednek majd el. A hallgatók egyszakos diplomát kapnak, s tanulmányaikat majd az egyetemen, kétévnyen mesterképzésen folytathatják.

Teljesen új tematikát dolgoztunk ki, mivel a szaktantárgyak mellé társítani kellett egyéb tárgyakat. Ezután is bizonyos pedagógiai, pszichológiai, kommunikációs, nyelvi és informatikai ismereteket adunk majd át, hiszen már a legtöbb könyvtárban integrált rendszereket alkalmaznak. A hároméves képzés során speciálkollégiumot is szervezünk majd a hallgatók érdeklődési körének megfelelően.

Jelenleg ebben a szakpárban tanulók száma örvendetesen magas, de a bolognai folyamat következtében 15-20-ra csökken a nappali tagozatra felvehető száma. Emellett természetesen továbbra is folytatunk majd levelező tagozatos képzést.

Dr. Völgyesi Zoltán: A Kölcsey-főiskolán hazánkban az elsők között kezdtük oktatni a kommunikációt – előbb a tanítói, majd a könyvtár szakkal párban. Most önálló szakként is felvehető lesz. Igaz, ez nem zárja ki azt, hogy valaki felvegye mind a két szakot. Az állam csak az egyiket, az alapszakot finanszírozza, a másikat költségtérítésként lehet majd elvégezni. Előnye: aki korábban kizárólag a kommunikációval akart foglalkozni, most erre lehetősége nyílik, hiszen az említett szak önmagában is bőséges ismeretanyaga, követelményrendszere nem „keveredik” a tanítóképzés sokrétű tananyagával. Tanító-kommunikáció szakon szerzett diplomával több lehetősége adódott elhelyezkednie a végzett hallgatónak, mint lesz esetleg az egyszakosnak. A két képzés elszakadásának ez lehet a hátránya.

Az önálló kommunikáció képzés hároméves lesz, és igaz, hogy csak egyféle ismeretrendszert fog tanulni a hallgató, de ennek ellenére rövidebb idő alatt nagyobb tudást kell elsajátítania, és több kreditet (180) kell megszereznie.

Hallani arról is, hogy túl sok a kommunikációs szakember. „Sok az eskimó, és kevés a foka.” Tény: több mint tízezer végző ilyen diplomával évente, de ebben a régióban csak két ilyen szakot oktató intézmény van: főiskolánk, valamint a Debreceni Egyetem.

fotó: Gyöngyösi Sándor

Gólyaröpte mulatság

Idén is megrendezték a gólyabált főiskolánkon. A hagyományossá vált rendezvényen szép számban jelentek meg a főiskolai hallgatók, ismerőseik és „külös vendégek” is. A szervezők színvonalas műsorral készültek, ezért a hangulatra sem lehetett panasz. A zenei repertoárban különböző stílusok kaptak helyet, így mindenki megtalálhatta a maga ízlésének megfelelőjét.

A bál tárházát minden évben az elsőévesek táncbemutatója gazdagítja, s ez most sem volt másképpen. Jóllehet, tavaly is gyertyafénykeringővel kezdődött a bál, így annak sikerén felbuzdulva, a mostani gólyák is ezt a táncot választották. Mind látványban, mind zenében változatosságra törekedett Szakál Lászlóné koreográfus. A fegyelmelt munka osztatlan sikert aratott. A zenei blokkot a Non Sense nevű formáció nyitotta, majd ezután Fehér Péter, a HÖK alelnöke felavatta a gólyákat. Az eskütétel után ismét

a zenéé volt a főszerep: a talpalávalót a Dióhéj nevű főiskolai zenekar szolgáltatta. Mindkét produkció nagy sikert aratott, ám a fő műsor szám a Kowalsky meg a Vega koncertje volt. Kovács Zoltán HÖK-elnök elmondta: már augusztusban keresni kezdték a lehetséges fellépőket, végül a fiatalos hangvétel és az egyre növekvő népszerűség döntött az említett zenekar mellett. – A gólyabál a legnagyobb rendezvényünk, így mélyen a pénztárcánkba kellett nyúlnunk. Sikerült bevonni a műsorba a hallgatókat is, hiszen a Non Sense és a Dióhéj tagjai főiskolások. A későbbiekben azt szeretnénk, hogy a programok 60%-át a hallgatótársak adják. Régi álmunk volt egy főiskolai zenekar létrehozása is.

A fellépők között volt még Dj. Junior, Dj. Leon, a hangulatos bál muzsikát játszó Melody System, valamint a Kölcsey Mulató is, emellett Conga Show és Karaoke szórakoztatta a bálzókat.

Fürtös Andrea

Örökös tagok övezetében

A szaknapon is bizonyosságot nyert: kommunikálni nem csak szavakkal lehet

A Kölcsey-főiskola immár kilencedik alkalommal rendezte meg a kommunikációs szaknapot és szakestet október 25-én.

A napközben lezajló előadások rendkívül sok embert vonzottak, elsőként a Méliusz Rádió munkájáról, első évről és terveiről hallhattunk beszélgetést Dr. Csorba Péter főigazgató úrral, Tóth Károly és dr. Nagy Zoltán tanár úrral. A következő előadásra szinte állóhely sem maradt a díszteremben. Vendégeink Vitray Tamás és Vértessy Sándor, a Magyar Televízió örökös tagjai voltak. A délután további részében a hallgatók által készített legfrissebb kisfilmeket láthatta a közönség.

Este nyolckor az Aranybika Üvegtermében gyűlt össze a négy évfolyam. A zsűri szerepét magukra vállaló tanárok hallgatóikkal együtt várták, hogy megkezdődjen a várva várt vetélkedő. Elsőként szabadversekkel mutatkoztak be a csapatok. Már az első percben oldódott a hangulat, ahogy a gólyák „elreppeltek” a költeményüket. Elismerően tapsolták meg a csapatok egymás képviselőit, de min-

Fejes Márton felvétele

denkiben élt a versenyszellem is. Második feladatként a beszédművelés óráról mindenki által ismert verseket adták elő a vállalkozó szelleműek, különböző médiaszemélyiségek stílusában. A karikatúrák olyan jól sikerültek, hogy minden évfolyam kitalálta, kit játszik a saját társa, s kit az ellenfél. De kommunikálni nem csak szavakkal lehet – mint halljuk ezt oly sokszor –, és a vetélkedő során ez be is bizonyosodott. A csapatok egy-egy tagja be-

bizonyíthatta, hogy jelbeszéd útján is meg tudja magát értetni, bár igaz, csak kisebb-nagyobb sikerrel. Mindeközben tovább nyíltak a hangulatot fokozó pezsgősüvegek.

Majd színre léptek az edzett „gyorsívó” bajnokok, akiknek egy üveg vörösbort kellett minél gyorsabban „eltüntetniük”, hogy azután végighallgassanak egy elhadart médiatörvényt, és koválygó fejjel válaszoljanak a hozzá kapcsolódó kérdésekre. A csapatszellem és a jó

hangulat még a csendesebbekre is átragadt. Ezután a héliumhangú slágerdalok és az iskoláról írt álhírek tették még viccesebbé az estét.

A záró feladat pedig végképp ráhangolt minket a verseny után következő bulira. Három táncos lábú pár ropta a gyorsan váltakozó zenére. Közülük az egyik férfi minden csapatban egy-egy zsűritag volt, akik... hát igen, le a kalappal előttük. Volt, aki már az elején bejelentette, hogy ő nem vesz részt egyetlen versenyben sem, de az utolsó feladatot mégsem tudta ülve végignézni. Végül is minden feladatra hamar akadt önként jelentkező. Akiknek pedig nem jutott szerep, azok a versírásban, a feladványok megfejtésében segítettek, és lelkesítették a csapatukat.

Az est zárásaként beindult a Bázis-buli. Együtt táncolt gólya és végzős, oktató és hallgató. De előbb még átvette a jutalomtortát a nyertes évfolyam, a negyedik. Mint tavaly és tavalyelőtt... Egyes vélemények szerint logikus, hogy mindig a végzősök nyernek, mások szerint nem. Mindegy, hisz ez csak játék. Jó játék!

Kovács Fruzsina, Szondi Réka

Debreceni Főnix

A debreceni református ifjúság művelődési lapja * Megjelenik havonta * Kiadja a **Református Ifjúsági Média Alapítvány** és a **Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola** * Felelős kiadó: **Dr. Csorba Péter**, a KFRTKF főigazgatója

Szerkesztőség: KFRTKF, 4026 Debrecen, Péterfia út 1–7., 221-es terem. Tel.: (52) 518-500/18601 * E-mail: fonixlap@freemail.hu

Felelős szerkesztő: **Arany Lajos** * Tervezőszerkesztő: **Szekeres Tibor** * Hallgatói szerkesztők: **Bögre Zoltán** főszerkesztő, **Andriská János** művészeti szerkesztő,

Fejes Márton képszerkesztő, **Szöke Mátyás** hírszerkesztő, **Takács Péter Levente** tördelőszerkesztő

Kéziratokat lemezen várunk. Szövegeket és képeket nem örzünk meg, nem küldünk vissza. * Készült a Litográfia Nyomdában, Debrecenben – felelős vezető: **Vécsei Tibor**

Színházi régió születik

A Debrecenből indult színészkirályról nevezik el az új színházat

Új színház épül Debrecenben. A már meglévő két teátrum, a Csokonai Színház és a Víg Mozi épületében működő Kamaraszínház mellett új létesítmény születik 2007-ben. A várhatóan Latinovits Zoltán nevét viselő színházról a magyar színházi kultúra megújítását, illetve a debreceni színházi régió létrehozását remélik a létesítmény megálmodói.

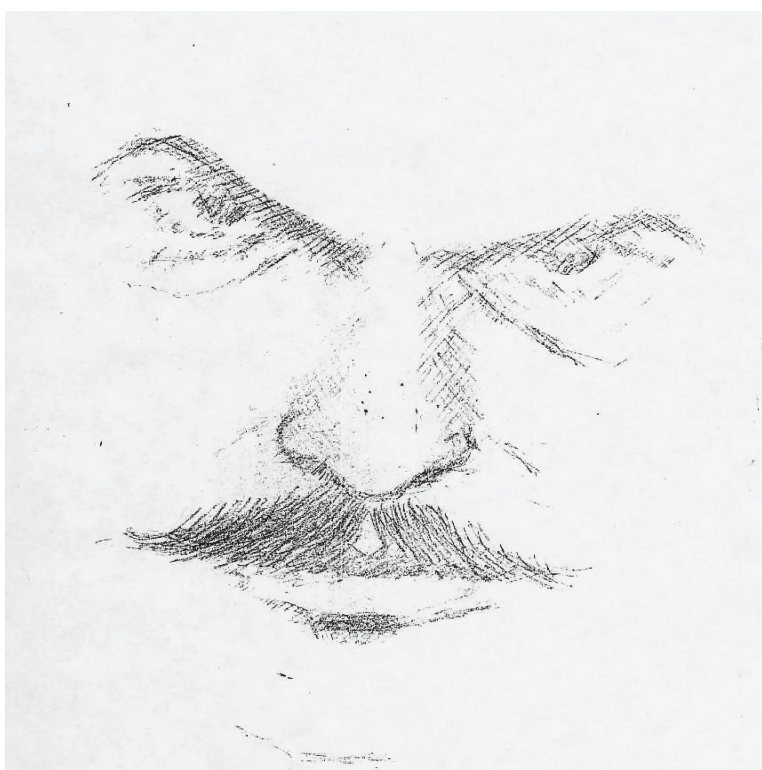
A leendő színház stúdióintézményként üzemelne, ám megfelelő helyét csak hosszabb keresgélés után sikerült megtalálni. Szóba került a Monti ezredes utcában lévő SZDSZ-székház átalakítása is. Ez az épület azonban szorosan lakókörnyezetben fekszik, és a parkolási viszonyok is kedvezőtlenek ott, így elvetették az ötletet. A végső megoldást a Csapó utcán elterülő piactőmb rehabilitációja jelentette: az épülő komplexumban ne csak üzletek, hanem lakóépületek és kulturális létesítmények is helyet kaphassanak – hangzott el a felvetés.

A színház csaknem nyolc-kilenc ezer négyzetméter alapterületet foglal majd el, s ezzel együtt egy 300-350 nézőt befogadni képes nagyterem, egy száz személyes stúdiószínház és egy 40-60 szemé-

lyes kis orfeum létesül majd az új épületben. A nagyterem nézőterének nagy része mobilizálható lesz, a rendezők igényeinek megfelelően többféle színpadi állás hozható létre, míg az orfeum egy kis kávézó funkcióját is betölti majd.

Ez a létesítmény elsősorban a prózai ihletettséggű darabok otthona lenne, míg a Csokonai Színházban a zenés előadásokat mutatják majd be, így főként az opera, az operett, a musicalek, és a tánc-darabok kapnak ott szerepet. A leendő társulat összetétele egyelőre még bizonytalan, ám a városvezetők a saját színházaikban keveset szóhoz jutó, illetve magukat a médiának kiárúsítani nem akaró, és főként a minőségi próza értékeit ápoló művészekkel számolnak. Ezek a színészek megfelelő szakmai fedezet ellenében hajlandók akár a fővárosból is Debrecenbe szerződni.

A társulat személyi állománya még a Csokonai Színház jelenlegi igazgatója, Csutka István számára is homályos, ám üdvözlő a kezdeményezést, mivel szerinte Magyarországon nem jellemző a színházépítés. „Dicséretes a város szándéka, hiszen a Nemzeti Színházon kívül országos viszonylatban nem létesült színház sehol az elmúlt öt évben” – mondta az igazgató.

Latinovits Zoltán

Kövér József rajza

– Latinovits Zoltán Debrecenben kezdte pályáját, s több éven át a cívisváros színházi életének meghatározó, kultikus személyiségévé vált s éppen ezért komolyan szóba került mint lehetséges névadó – mondta Turi Gábor alpolgármester.

Felvetődött még Mensáros László, Téry Árpád, Szendrő József neve is, tehát még nem dőlt el teljesen a névadó kiléte.

A tervezett színház elhelyezésének érdekessége, hogy nem az épülő komplexum földszinti

helyiségeiben talál majd otthonra, hanem igen előkelő módon a felsőbb szintek valamelyikén várja majd a látogatókat. A létesítmény megszületése mindenképpen önerős beruházást igényel. Turi Gábor elmondta: színházrekonstrukcióra nincs lehetőség pályázni, hiszen a Csokonai Színház felújításához szükséges állami támogatásra már évek óta hiába pályáznak.

Az új színház megépítése az alpolgármester szerint maximálisan mintegy négymilliárd forintot igényelne. Turi Gábor hozzátette: a Kulturális főváros 2010 pályázat sikertelensége miatt több forrástól is elesett a város, ezért olyan tartalékokat kell mozgósítani, melyekkel mindenképpen megvalósítható a színház építése. Fontos törekvés, hogy a leendő teátrum kapcsolat teremtse más társulatokkal, határainkon túli színházakkal, illetve partnerkapcsolatba kerüljön a budapesti színházi élettel. Ha a teátrum országosan is nagy presztízst tesz szert, akkor debreceni megítélése is kedvező lehet, így egyre többen látogathatják majd az előadásokat.

Az építkezés várhatóan 2006 végén, illetve 2007 elején kezdődhet el, a végső munkálatok pedig 2008 elejére fejeződnek majd be.

Művészetről művészszemmel

Fátyol Zoltán festőművész, a Kölcsey-főiskola oktatója a képzőművészet több ágazatában is alkot, hiszen „csak ily módon lehet kibontakoztatni egy gazdagabb művészi tevékenységet”. Az ő segítségével terveztük lapunk új fejlécét.

Az alkotónak rendelkeznie kell úgynevezett művészi programmal, amelyet aztán megvalósít. Az adott művészeti ág nyelvén létrehozott jelrendszer segítségével jut kifejezésre a rejtett mondanivaló. Fátyol Zoltán képei, grafikái elsősorban a művészet egyik „alapproblémáját” jelentik meg, firtatják: az embert helyzetét a kozmoszban. Művész úr a kozmoszt mint világegyetemet és mint rendezett világot értelmezi, amelyben „kívül-belül” béke van.

A békességet gyakran maga a természet jelenti. Fátyol tanár úr a Debrecen mellett található Malom-

gát nevű természetvédelmi területen szokott elmélkedni, meditálni, olykor fotózni. E békés tájon a művész elmélyülhet gondolataiban, és felfedezheti a világ e miniatűr-zált modelljét. A kis tájegység motívumai és gondolatisága mindig visszatérő elemként jelenik meg valamennyi képén, grafikáján.

A természetbe való „kivonulás” lényege a laikus szerint, hogy a művész ötletet merítsen, majd annak szellemében alkossa meg munkáit.

A tanár úr úgy gondolja: „Valójában nem létezik ihlet. Azonosulás, gondolatiság van”. A művészet célja nem a valóság tükörszerű leképezése, hanem annak valamiféle plusszal való kiegészítése. Aki erre képes, az művésznek mondhatja magát. „Ha van egy felkérés, amelyet alkalmazott technikának nevezünk, akkor ebben az esetben szigorúan követni kell a megrendelő kéréseit. Amikor a művészember

önállóan, autonóm módon alkot, akkor csak úgy tökéletes a műve, ha nincs semmilyen kiváltó oka, illetve előre kitűzött célja”. Egy remekmű nem hosszasan tervezgetés eredményeként, hanem csakis belső indítatás révén születhet meg.

A művész látta, nem igyekszik bármit is elérni. Hogy a szemlélőből mit vált ki például egy kép, az szubjektív, az egyéntől függ. A véleményalkotáshoz szükséges némi előképzettség is. „Egy festményre nem mondhatom egyszerűen azt, hogy tetszik, illetve nem tetszik. Előzetes ismeretanyag szükséges. Külföldön, például: Svájcban oktatják a művészet befogadását, alakítását. Sajnos nálunk nem létezik ez a művészeti nevelés, mert nem tartják fontosnak”. Mindenképpen fontos az, hogy megismerjünk különböző művészeti ágakat, ezáltal egyfajta pótolhatatlan pluszt kapunk.

Gelányi Enikő

Fátyol Zoltán: Átmetszett profil

A lényeg marad

Debrecen 2010: a kulcsprogramok megvalósulnak

Első nekifutásra szomorúan és elkeseredetten könyvelhettük el: nem Debrecen lesz Európa kulturális fővárosa 2010-ben. Sokan úgy vélték: felesleges volt az a sok munka és erőfeszítés, amelyet a város vezetősége és programiroda dolgozói végeztek. Ám ez koránt sincs így! A kulcsprojektek a cívisvárosban meg fognak valósulni!

Ezt még a döntés előtt kijelentették. Tehát a Városok és Falvak Szövetsége tovább működik, s megvalósul a modern Művészeti Múzeum is. Utóbbi – csaknem hárommilliárd forintos – beruházás április 30-ra lesz kész. A „gyerekbirodalom”, a Lúdas Matyi Park is felépül. Emellett kialakítanak egy új Városi Galériát is, a helyi, illetve a régióban élő művészek számára, és felépül a Latinovits Színház.

E beruházások anyagi vonzatairól Gulyás Gábor lapunknak elmondta: számításai szerint a terve-

zett 78 milliárd forintos programból több mint 32 milliárd forintnyi fejlesztés annak ellenére biztosan megvalósul, hogy a kormány nem Debrecenre javasolta Európa Kulturális Fővárosának, s ez a program – költségvonzatát tekintve – nagyobb volumenű, mint a teljes pécsi pályázat!

– További 24 milliárd forintnyi olyan fejlesztési elképzelésünk van, amelynek a megvalósulása attól függ, milyen sikerrel szerepel a város az elkövetkező évek állami és uniós pályázataiban. Egy biztos: egyetlen magyar vidéki városban sem volt eddig olyan, nagyarányú kulturális fejlesztés, mint ami Debrecenben 2010-ig lesz – fűzte hozzá a projekt debreceni vezetője.

A program főbb célkitűzései tehát tovább folytatódnak, a kulturális intézményhálózat bővül, hogy aztán pár éven belül Debrecen igazi kulturális nagyváros, művelődési (fő)város lehessen!

Bihari Szabolcs

A honmaradás: kaland

Cserőháti Kovács István festőművész kiállítását Ozsváth Sándor, a Kölcsey-főiskola adjunktusa nyitotta meg a Nagytemplom Kálvin termében november 6-án. A beszédben felelevenedtek a kollégiumban eltöltött évek, az akkori és ottani oktatók, és szó esett Van Goghról, a nagy kedvencről, a művészettörténet-órákról és a Tóth Béla vezette önképzőköréről. Cserőháti Kovács István a hatvanas évek közepétől két kiváló festőművész, Félegyházi László és Bíró Lajos irányítása

alatt kezdett alkotni. Félegyházitól a portréfestészetet és a pasztell-technikát tanulta, míg Bíró Lajos az olajfestészet rejtelmeibe avatta be. Az érvényesülés nem mindig ment könnyen. Ennek ellenére Cserőháti Kovács István csak Magyarországon állított ki, nem szakadt idegenbe, számára a honmaradás volt a legnagyobb kaland – mondta Ozsváth Sándor. A festő most még egyszer megmutatja műveit Debrecenben. A kiállítás november 19-ig tekinthető meg.

TPL

KOMMENTÁR

„Csak” kommunikáció – avagy mi is az?

Egy rádióstúdió műsorvezetői székében, négy évvel ezelőtt ért utol a „végzet”: elhatároztam, hogy szeretném megtanulni ezt a médiaszakmát. Már akkor sem értettem igazán, hogy az intézményes oktatási rendszerben miért csak szakpárban lehetséges ez. Természetesen az informatikus-könyvtáros társszakkal való párosításnak számtalan előnye van, s most, hogy lassan már mindkét szakdolgozattal révbé érek, még inkább érzem: használható ismeretekre tettem szert. A könyvtárban szinte soha nem kérek segítséget, játékos könnyedséggel kutatok fel bármilyen információt, amire szükségem van.

A kommunikáció szak önállóvá válása azonban szükséges, észszerű, egyszerűen: elkerülhetetlen döntés, hiszen aki igazán elhivatott, annak ez az egy szak is éppen elég

feladatot ad. Ha csak humán oldalról nézzük, egy újságírónak annyi területen kell „képben lennie”, hogy pusztán a tájékozódás, a világ közéleti eseményeinek figyelemmel kísérése, a klasszikus és kortárs irodalomban való jártasság elérése is könnyen a szabad idő rovására mehet. A New York Times-nál például van olyan szerkesztő, aki rendszeresen hajnali négykor kel, hogy reggel tíz óráig „meglegyen a napi kötelező olvasási adag”. És akkor még nem beszéltünk arról, hogy a médiaképzésnek műszaki oldala is van: operatőri és hangmérnöki ismeretek, világosítás, vágás satöbbi.

A szak önállóvá válása tehát jó irány, de még csak a kezdet. A kommunikáció médiaszakká alakítása még egy újabb kihívás. Mivel (szinte) minden tudományterületnek van kommunikációs vonatkozása, maga a „kommunikáció” elnevezés

is annyira semmitmondó, mint ha azt állítanánk: főiskola szakra jelentkeztem. Valószínű, hogy a szerteágazó jelentésvariáció miatt (is) fordulhat(ott) elő az a szerencsétlen helyzet, hogy a média szakra jelentkezők gyakran úgy érzik: nem azt tanulják, amit szeretnének. Sokszor „médiaképzés” fedőnév alatt olyan tárgyakat is beleerőltetnek az országos kommunikációként indított valamibe, amelyek néha már köszönő viszonyban sincsenek az újságírással.

Nyilván fontos, hogy a leendő médiászakemberek esetleg az átlagos műveltséget is meghaladó ismeretekkel rendelkezzenek. Ellenben, ha ez úgy valósul meg, hogy százféle elméletet zsúfolnak össze százféle tudományterületről, akkor annak az eredménye könnyen a százféle semmi lesz.

Andriska János

DARÁZS

Álomból valóság

Hideg, ködös, friss reggel volt. A levelek színes takaróként borították a lakótelepi teret. Az utca csendes volt és üres, csak a lépteim ütemes kopogása adott valamiféle furcsa ritmust az álmos reggelnek.

Az előttem lévő lépcsőházból kilépett egy édesanya a kislányával. A lányka befutott a fák közé, és kacagva dobta fel az égbe az őszi faleveleket. Csengő nevetése és szeméi csillogása tündéreként láttatták őt.

Az édesanya mellélépett, és felpofozta.

„Takarodj haza kezdet mosni!”

Fürtös Andrea

Anatólia tüze

Fire of Antolia, azaz Anatólia tüze. A török táncgyűttes előadását a világnak már számtalan országában megcsodálhatták, s a tűz, mely az ősi török kultúrát idézi, először Debrecenben, majd Budapesten lobbant fel.

Teljes sötétség. Így kezdődött az emberiség hajnala a görög mitológiában. Azzal, hogy Prométheusz ellopta a tüzet az istenektől, megkezdődött a jó és a rossz örökké tartó harca. Az Andalu Atesi török táncgyűttes produkciója témájául éppen a görög mitológia hősnéke, Prométheusznek történetét dolgozza fel. Az együttes tagjait 750 fiatal közül választották ki. A táncosok energikussága révén a showelemekkel dúsitott mozgás minden képzelet felülmúlt. A koreográfiákban az autentikus török népi jellegek mellett az aprólékosan

kidolgozott technikák, a balett- és a modern mozgásszínházi elemek is teret kaptak, a férfi nézőket mégis inkább a gyönyörű török lányok hastánc-bemutatója nyűgözte le.

Mint minden koreográfiához, ehhez is kiválóan állították össze a jelmezeket. A látványos fénytechnika miatt a férfi táncosok is erős sminket viseltek, ám ez még inkább fokozta a showt.

Mivel a török együttes ismérve a hatásadás, ezért egyik hazai fellépésükön Guinness-rekordot állítottak fel: 241 lépés percenként. A szakemberek elektromos metronómmal mérték a lépések számát, így az eredmény kétségtelen. Fergetes gyorsaságú lépéseikkel a magyar közönséget is lenyűgözték. A produkció egészében képviselte mindazt, amit a debreceni közönség az ősi török táncról elképzelt.

Keserű Zsuzsanna

Határok mindenütt

A határ mindig megállásra készíti az embert. Legyen szó bármilyen határról. Vannak olyan határok, amelyek értünk állnak, és vannak olyanok is, amelyek ellenünk. Mind között a legnehezebben átléphető mezsgyék: a lelki határok.

Mindenkinek a saját lelkiismeretén múlik, hogy milyen tervek szerint építi, rombolja ezeket. Bizonyos dolgok előtt ki kell tárnunk lelkünk kapuit, más dolgok előtt viszont bástyát kell emelnünk. A belső lényeg és a hozzá való viszonyulás kérdéséről beszélünk. Az emberek sokszor nem ismerik az igazán fontos dolgokat, mert nem engedik megismerni őket. Ám ennek ellenére sem szabad félni az igazságtól, keresni kell.

Aki elárulja az igazságot, önmagát árulja el. Áruba olyasmit bocsátunk, ami eladó – az emberi értékek nem azok. Aki ez ellen vall: hazudik. A hazugság szülte félelem belsőből külsővé válik, s ez az ember cselekedeteiben is megnyilvánul. Ez afféle törvényszerűség, de semmiképp nem törvényszerű, hogy így is legyen. „Minden lehetséges annak, aki hisz.” Akarni kell a jót, s jobbá leszünk, akár a mesékben. Nem vagyok elvarázsolva: az élet varázslat. Aki ezt nem hiszi el, még nem élt.

Az erdélyi utam során sok mindennel szembesültem, s leginkább azzal, hogy ideje felébredni. Álvalóságot alakítanak ki nekünk, hogy csak nézni tudjunk, látni ne. Csakhogy mi nem gépek vagyunk, hanem emberek. Mindehhez, mindenhez nem kell alkalmazkodni. A világban nagyon sok példa van arra, hogy miként kényszerítik az

embereket olyan életformába, amely sem alakilag, sem lényegileg nem természetes. Sok ember az életvezetésével csak tovább erősíti ezt a rendszert, többen választják a semmit a valamivel szemben.

Legnagyobb sajnálatomra azokat az embereket, akik a – kevesek által megélt, megértett – lelki szabadságot választják, a legtöbben távoli fénypontnak találják. Pedig ha közelebb mennének, ez a fényforrás, kitágulna, s részesei lehetnének az élet nagy körforgásának.

Sokan vannak, akik pályát tévesztettek, s önmaguk körül fogorognak. Hogy ez miért nem jó? A választban élünk. Körülvesztek minket, mondhatnám azt is, hogy sarokba szorítanak a problémák. Addig nincs gond, míg van hova hátrálni? Ha tovább akarom írni a kört, akkor abba azok is beletartoznak, akik még nem születtek meg. Nekik mi marad?

Andirkó Zsuzsanna

Angyal Ádám felvétele

„Ördögi színjáték”

Mitévő lehet az ember, ha öntudatán kívül besétál egy kaszinó csalogatóan kitaruló ajtaján? Szinte semmiféle erőfeszítésre nincs szükség, csak egyszerűen be kell lépni abba a – hiúság bűzétől átítatott – kedély-barlangba, melyben mindenki megtalálhatja szerelmét – előbb vagy utóbb. Egy olyan vonzalom bocsájtja égre füstjeleit, amit öreg hiba volna figyelmen kívül hagyni.

Az ember kíváncsi természet, s mint ilyen, egyszer mindent kipróbál, még azt is, ami távol áll bár gyerekes természetétől, hajlamai mégis az elcsábulás útvesztőjébe kergetik a motivált marconát. Persze mindenkinek szüksége van egy csipetnyi „alvilági felgyógyulásra”, hogy aztán megforgassa Lucifer játékos ördögkerékét, majd kártyát vessen Dante lángoló krupijával. Az áldozat idegesen s zavartan harapja el száját, s közben vérző ajka a reményről izzik – vörösen. A kerék forog, s nem áll meg. Soha. A játékos a pokoli futam minden kínzó másodpercében úgy érzi: most, most. De nem. A végjáték olyan, mintha kiharaptak volna az ember lelkéből egy jókora darabot, melyet semmiféle protézis nem tud pótolni. A vereség fájdalmas, s ha lehet, még fájdalmasabb. A kerék röhögve indul ismét útjára, s már már perzseli a szájalmas hiúságot. Az eredmény ugyanaz: csalódás, megtörtség, elhagyatottság, bizalmatlanság. A mártír zsebébe nyúl, s keresi megmaradt élete utolsó

ropogós bankóit, hogy azokat zsetonra váltsa, ám azok zsebeiben elhamvadtak a vég nélküli kárhozattól. Lássuk csak, mit lehetne még piacra dobni, hogy vágyaink még egyszer, utoljára teljesülhessenek. Mert fognak. Most. Igen.

Az ajtóban álló, izzó szemű csábitó árulón vigyorog, s közben megázóan elegáns mozdulatokkal tesékeli az elgyengült jellemet utolsó nagy partijához. A játék neve: mindent vagy semmit. Egyszerű játék, melyben a bátor játékos nem győzhet, mivel nyeresége csakis a végtelenül elmélyülő függőség, a megtörhetetlen magányosság, az égető bűnbánat. Remegő kezével eltakarja egyre inkább eltorzuló arcát, s felidézi kilátástalan helyzetének forrását.

Egy döntés, mely örökre megváltoztatja az életét, egy szó, egy mozdulat, melyek dönthetnek egy ember további sorsáról, s ezeket nem lehet megcsalni, hiszen ami megtörtént – az megtörtént. A pillanatnyi mámor beteljesülésének becsületlenül simogató mámoren olyan égbekiáltóan egyértelmű kelepce, amelybe szinte minden romantikus bolond belezuhan.

Mert gyengék, s előbb-utóbb utoléri őket a végzet, melyben nincs többé lehetőség felelőtlenül dobálózni a szépen csörgő zsetonokkal; egészen addig, míg az ember be nem téved újra meg újra egy csábitóan csillogó-villogó kaszinóba...

Bögre Zoltán

Nagy Ágnes Katalin felvétele

